

Mačka in miš, pa pes in mačka.

Dr. Fr. Zbašnik.

(Konec.)

Drugi dan po tem dogodku so bili otroci iznova zbrani pod jablano na Umkovem vrtu in niso z nič manjšim zanimanjem prisostvovali podobni igri, kakor prejšnji dan, samo da so bile danes vloge nekoliko drugače razdeljene. Mačico namreč, ki je včeraj tako kruto ravnala z miško, je danes prav tako neusmiljeno zdelaval domači pes Hektor.

Hektor je bil nenavadno velik in močan pes, ki je sovražil mačji zarod. Že marsikatera mačka mu je bila v boju razpraskala gobček, a to ga ni oplašilo in ne zdržavalo, da bi se ne bil vedno zopet katere lotil, pa naj jo je dobil kjerkoli. Danes pa je imel tem večji pogum, ker je bila mačica majhna in so ga povrh še otroci ščuvali nanjo. »Daj jo, Hektor, daj!« so ga podžigali. Sicer se mačica, če tudi je bila slabotna in v primeri z orjakom Hektorjem res prava miška, ni dala kar tako! Puhala je in stegovala kremplje, kar se je dalo ter poizkušala na vse načine, da bi si zavarovala hrbet, toda videlo se je vendar, da ji manjka vaje za tak boj. Hektorju se je zdaj, zdaj posrečilo, da jo je oplazil s svojo mogočno taco preko života ter jo povlaljal po tleh. Mačica je pri taki priliki vselej milo žamijavkala. Kdo ve, se je kaj spomnila, ali ne, da se je včeraj ubogi miški baš tako godilo, kot zdaj njej in da je ona sama z miško isto počela, kar je počenjal zdaj Hektor z njo? No, pa saj za to niti časa ni bilo, da bi se ji bili mogli vzbuditi kaki spomini, zakaj obračati je morala vso svojo pozornost na to, kako bi se izvila svojemu mučitelju. Enkrat se ji je bilo že skoro posrečilo, da bi mu bila ušla. Polagoma se je bila približala drevesu in smuknila je hipoma po deblu navzgor. Toda prehitro je omagala v svojem poletu. Bila je že preveč utrujena in komaj za meter visoko se je bila popela, pa si je morala oddahneti. Hektor pa je bil z enim sunkom pri njej in ker je bil velik, jo je lahko dosegel. Hlastnil je po nji, stresel jo pošteno sem in tja ter jo vrgel med otroke.

»Mijav, mijav!« je milo tožila in klicala mačica po pomoči, ali nihče se je ni usmilil. Nasprotno, otroci so se ji rogali, rekoč: »Prav ti je, zakaj si pa ti včeraj miško tako! Hektor, le daj jo še, le daj jo še!«

Hektor pa je menda dobro vedel, da dela otrokom veselje. Mišice ob gobcu so se mu bile čudno raztegnile, kakor se raztegnejo človeku ob ustih, kadar se smeje in če si ga dobro pogledal, se ti je zdelo, kakor bi se tudi on vselej zasmeljal, kadar so otroci udarili v smeh.

»Hektor, daj jo, daj jo!« so otroci silili vanj. Toda ni jih vselej ubogal. Včasih je bilo videti, kakor bi se mu mačica vendar le malo smilila. Obotavljal se je in zdaj se ozrl na mačico, ki je že vsa potrta in onemogla čepela pred njim, zdaj na otroke, kakor bi hotel reči:

»Ali nima še zadosti?« Otroci pa niso poznali milosrčnosti. Vsaj večina izmed njih ne. »Daj jo še, daj!« so ga še dalje ščuvali.

»Mijav, mijav!« je še vedno prosila mačica, toda Hektorju je bilo očitno več do tega, da se prikupi Tončku, ki je bil tako rekoč njegov gospodar, kakor da ustreže mački. In iznova se je je lotil. Zagrabil jo je z gobcem in jo vrgel baš tako kvišku, kakor je pred ta dan ona miško metala. Pri tem pa jo je vse huje stiskal z zobmi, kot je ona stiskala miško.

»Daj jo še, daj, Hektor!«

A mačica je ležala na tleh in se ni ganila in Hektor se je pomišljal. Kaj bi jo še dalje, ko pa je nemara že mrtva! Toda mačica si je še enkrat opomogla in še enkrat je privzdignila glavo.

»Daj jo, daj Hektor!«

In Hektor je skočil k njej, položil svoje široke šape nanjo ter se uprl z vso težo svojega života vanjo. Mikastil jo je toliko časa, da ni bilo nobenega znaka življenja več v njej.

»Umoril jo je!« je opazil pomilovaje eden izmed otrok, ki je imel menda nekoliko bolj sočutno srce. Mačica je bila res poginila, o tem je pričalo njeno nepremično osteklenelo oko. Hektor se je še parkrat ozrl na svojo žrtev, potem pa je povetil glavo in s stisnjenim repom odšel, kakor bi se sramoval svojega dejanja.

Otroci bi bili nemara še delj časa ogledovali mrtvo mačico, a nena doma se oglasi od hiše sem Tončkova mati: »Kaj mi pa delate zopet ondí na trati?« In ker se je hotela prepričati, zakaj so se otroci zopet natepli skup, je pristopila in zagledavši mrtvo mačko, vprašala: »Kdo pa je to storil?«

»Hektor jo je toliko časa mrcvaril, da je poginila,« je pojasnjeval Tonček.

»In ti — in vi vsi skupaj ste to mirno gledali? Tako ste si torej vzeli k srcu moje včerajšnje besede! Zapodili bi bili vendar psa!«

»Ah, še ščuvali so ga!« se oglasi neko dekletce.

Tonček pa se je odrezal: »Zakaj pa je ona včeraj miško! Prav ji je!«

»O ti neumni otrok!« se je zgrozila mati. »Res je sicer tisto: Kar nočeš, da store drugi tebi, tega ne stori ti drugim! Res je tudi, da se vsaka hudobija prej ali slej maščuje, toda to velja samo za ljudi, ki vedo kaj delajo in so odgovorni za svoja dejanja, ne pa za živali! Sicer pa — ali veš, da je to baš tista mačka, ki se je včeraj igrala z miško? Polno mladih mačic je zdaj po hišah!«

»Vem!« je zatrjeval Tonček. »Dobro jo poznam!«

»No, pa če tudi! Pomisliti treba, da žival nima pameti in da ne ve, kaj dela. Odkod naj bi taka mlada mačica znala, da miško boli, ko se je z njo igrala, kakor pes ni mogel presoditi, če je prav ali ne, da vas uboga, ko ste ga ščuvali. Vas pa je lahko sram, da ste tako neusmiljeni in se še naslanjate ob mukah ubogih živali! O zaslužili bi, da bi vas nekaj časa kdo tako mikastil, potem bi si morda zapomnili, da se ne sme nikomur hudo delati, ne ljudem, pa tudi ne živalim!«

Otroci so se ustrašili teh besed in z zavestjo, da niso ravnali prav, so se razbežali na vse strani...

Gustav Strniša:

Murnova žalostinka.

Čiri — muri, čiri — muri, travica zelena,
v nji počiva moja črna ženka umorjena!

»Čiri — muri, čiri — muri!« deček z bilko jo je vabil,
da siroto iz krtine je na dan privabil.

Čiri — muri, čiri — muri, kaj hudobnež zdaj je storil?
Mojo dobro, milo ženko s težkim kamnom je umoril.

Čiri — muri, čiri — muri, kdo ženico mi povrne,
in glasove njene zvočne kakor strunice srebrne?

»Čiri — muri, čiri — muri!« sva zvečer v poljani pela,
med šumečim, zlatim žitom bila srečna in vesela!

Čiri — muri, čiri — muri, kolikor je v polju žita,
v njem je moja težka žalost skrita!

Čiri — muri, čiri — muri, žito žanjejo ženjice
in prepevajo veselo tri kmetice.

Čiri — muri, čiri — muri, če bi mojo bol poznale,
bi z menoj med zlatim žitom zajokale:

»Čiri — muri, čiri — muri, čiri — muri,
čiri — muri, čiri — muri, čiri — muril!«